

ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Εισήγηση: κ.Γεωργίου Κασιμάτη,
Προέδρου Ε.Β.Ε.Π. και Κ.Ε.Ε.Ε.

με θέμα :

**« ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ »**

Το Σχέδιο υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεις και Βιομηχανία και εντάσσεται στο Πρόγραμμα Πλαίσιο «Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία 2007-2013».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ◆ **Γυναικεία Επιχειρηματικότητα**
- ◆ **Πρόγραμμα «Female Entrepreneurship Support Network – FEM.EN.S.»**
- ◆ **Τα κίνητρα της επιχειρηματικότητας των γυναικών**
- ◆ **Εμπόδια και δυσκολίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας από τις γυναίκες.**
- ◆ **Γυναικεία επιχειρηματικότητα και ο ρόλος της στην τοπική ανάπτυξη**
- ◆ **Φορείς και Υπηρεσίες υποστήριξης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας**

Γυναικεία Επιχειρηματικότητα

- ♦ Την τελευταία δεκαετία, έχουν εκπονηθεί αρκετές μελέτες με σκοπό τη διερεύνηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Οι περισσότερες από αυτές στοχεύουν στη διατύπωση συμπερασμάτων προκειμένου να γίνουν γνωστά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της και οι παράγοντες που την επηρεάζουν, καθώς και να αναδειχθεί η ανάγκη εφαρμογής αναπτυξιακών πολιτικών για την ενίσχυσή της. Εξάλλου, η επιχειρηματική δραστηριότητα των γυναικών αποτελεί σημαντικό πολιτικό στόχο και η διάσταση του φύλλου οφείλει να χαρακτηρίζει όλες τις πολιτικές που αφορούν στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα, όχι επειδή είναι κοινοτική και εθνική επιταγή, αλλά επειδή οι γυναίκες φέρουν μεγαλύτερο το βάρος στην κατανομή της ανεργίας και αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα ένταξης στην αγορά εργασίας.

Οι προϋποθέσεις για να θεωρηθεί μια επιχείρηση “γυναικεία”, όπως ορίζεται από τον Οργανισμό για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΑΣΑ) είναι οι εξής:

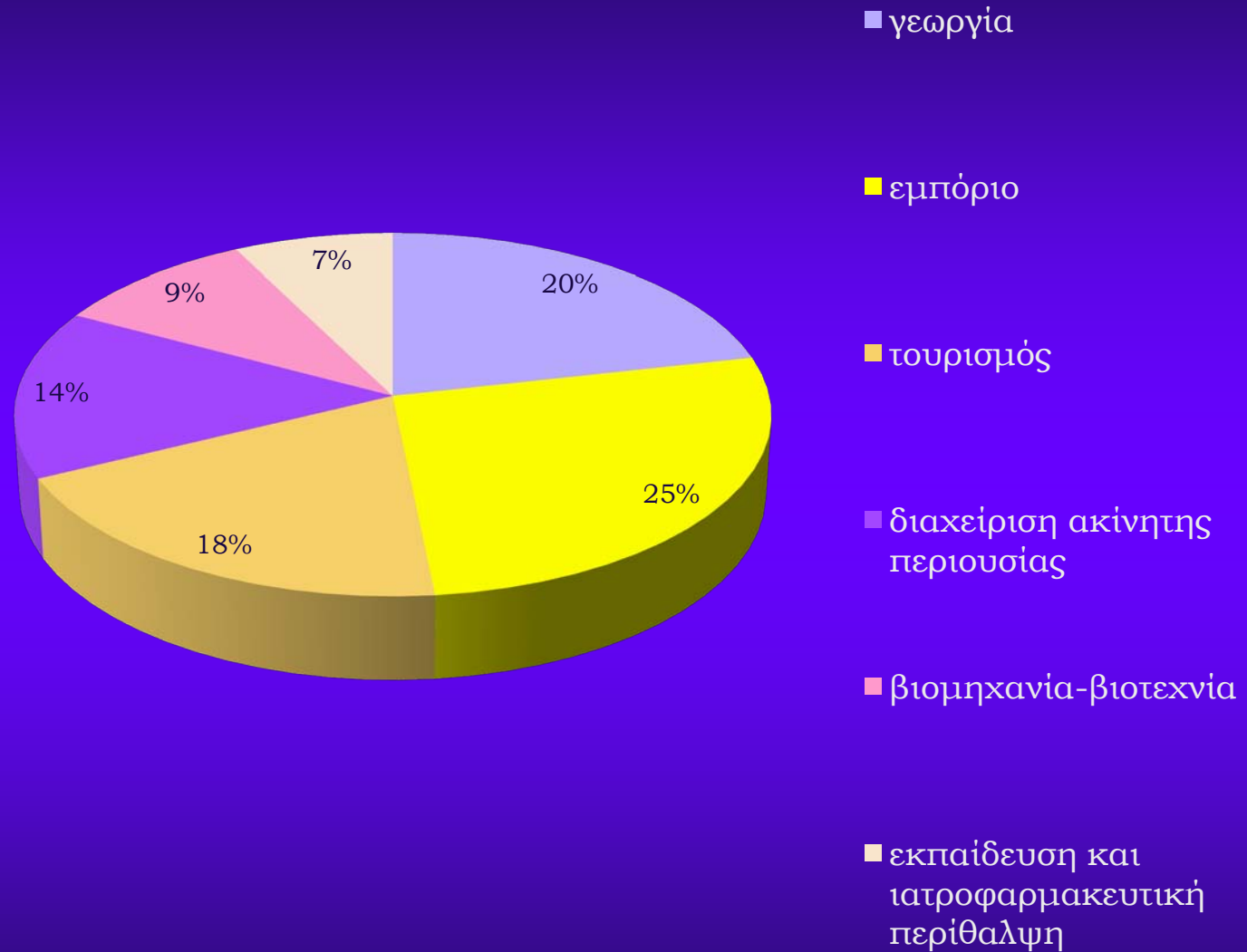
α) να υπάρχει γυναικεία συμμετοχή σε ποσοστό τουλάχιστον 51% στο κεφάλαιο της επιχείρησης και

β) οι ενέργειες στρατηγικής σκοπιμότητας που αφορούν στην ανάπτυξη της επιχείρησης να λαμβάνονται από την/τις ιδιοκτήτρια/-ες.

- ♦ Σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου Πειραιώς, η κατανομή της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα διαρθρώνεται κυρίως σε: γεωργία (20%), εμπόριο (25%), τουρισμό (18%), διαχείριση ακίνητης περιουσίας (14%), βιομηχανία-βιοτεχνία (9%), εκπαίδευση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη (7%). Οι Ελληνίδες είναι στην πλειοψηφία τους έγγαμες, οι επιχειρήσεις τους μικρές έως πολύ μικρές και σε ποσοστό 21% των επιχειρήσεων δεν απασχολούν προσωπικό, ενώ μόνο το 3% απασχολεί 5-10 μισθωτούς. (Πίνακας 1)

Πίνακας 1: Κατανομή της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα

Πηγή: Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Αποφυγή επαγγελμάτων από γυναίκες επιχειρηματίες

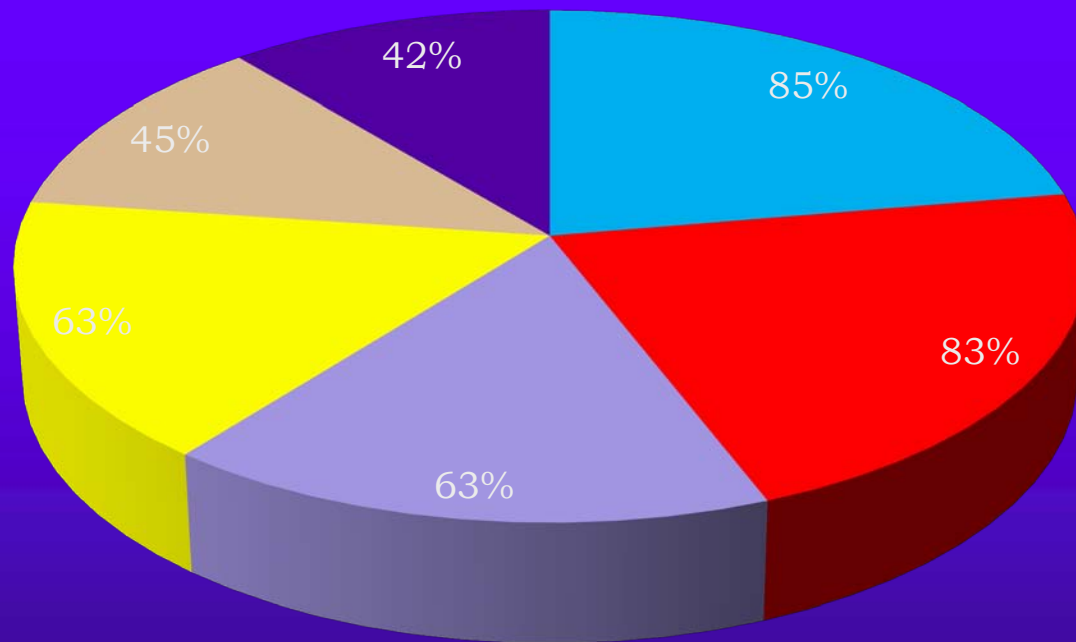
Έχει διαπιστωθεί ότι οι γυναίκες στην πλειοψηφία τους αποφεύγουν ανερχόμενα επαγγέλματα με ευρείες διεξόδους στην αγορά εργασίας, όπως αυτά της νέας τεχνολογίας, την πληροφορική, τις κατασκευές, τη γεωπονία, καθώς και μέσα τεχνικά επαγγέλματα, (ηλεκτρολόγοι, μηχανικοί, υδραυλικοί, ψυκτικοί, μηχανικοί, εγκαταστάτες, οδηγοί), κλπ.

Σε έρευνα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου οι γυναίκες θεωρούν αμιγώς ανδρικά επαγγέλματα:

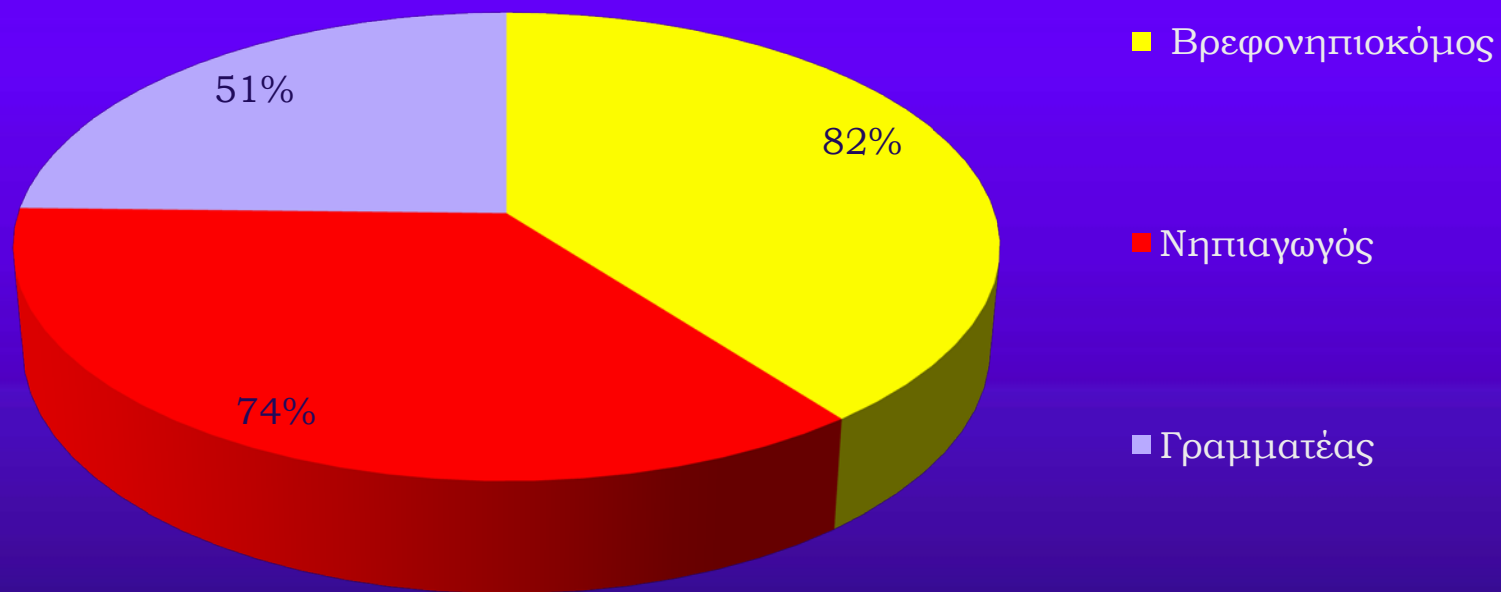
- ◆ Ηλεκτρολόγος (85%)
- ◆ Ναυτικός (83%)
- ◆ Οδηγός (63%)
- ◆ Στρατιωτικός (63%)
- ◆ Αγρότης (45%)
- ◆ Αστυνομικός (42%)

Αμιγώς ανδρικά επαγγέλματα

- Ηλεκτρολόγος
- Ναυτικός
- Οδηγός
- Στρατιωτικός
- Αγρότης
- Αστυνομικός

Αμιγώς γυναικεία επαγγέλματα

Πρόγραμμα «**Female Entrepreneurship Support Network – FEM.EN.S.**»

- ♦ Στην Ελλάδα, η επιχειρηματική δραστηριότητα των γυναικών κινείται σε χαμηλά επίπεδα, οι γυναίκες επιχειρηματίες αποτελούν μόνο το 20% των επιχειρηματιών, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο μέσος όρος είναι 30%". Η υπεροχή των ανδρών συνιστά ένα σταθερό χαρακτηριστικό που επιβεβαιώνεται σε όλες τις έρευνες του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα και αφορούν σε όλες τις χώρες και περιοχές του πλανήτη.
- ♦ Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «**Female Entrepreneurship Support Network – FEM.EN.S.**», το οποίο υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεις και Βιομηχανία και εντάσσεται στο Πρόγραμμα Πλαίσιο «Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία 2007-2013», υλοποιείται από δύο εταίρους το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιώς και το Σύνδεσμο Επιχειρηματιών Γυναικών Ελλάδος.

Στόχοι του προγράμματος:

- ◆ Η προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας εν γένει και ειδικότερα σε ανδροκρατούμενους τομείς της οικονομίας.
- ◆ Η ευαισθητοποίηση του ελληνικού επιμελητηριακού συστήματος σε σχέση με τα οφέλη της γυναικείας επιχειρηματικότητας και της σημασίας για την ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών.
- ◆ Η προώθηση υποστηρικτικών μέτρων που απευθύνονται σε γυναίκες εν δυνάμει επιχειρηματίες από επιτυχημένες γυναίκες επιχειρηματίες σε εθελοντική βάση.
- ◆ Η ενίσχυση της συμμετοχής ελληνικών φορέων (λ.χ. Επιμελητήρια, Επαγγελματικές Ενώσεις, ΜΚΟ, κλπ.) σε δράσεις ενίσχυσης εν δυνάμει γυναικών επιχειρηματιών.
- ◆ Η δημιουργία ενός εθνικού δικτύου για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και η επέκτασή του σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τη συμμετοχή αρμόδιων φορέων .

Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι του έργου είναι:

- ◆ Η αύξηση του αριθμού των γυναικών που αναλαμβάνουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και σε ανδροκρατούμενους τομείς.
- ◆ Η δημιουργία ενός θετικού περιβάλλοντος για τις γυναίκες με την ανάδειξη νέων ρόλων γι' αυτές.
- ◆ Η αλλαγή της συμπεριφοράς, των στάσεων, νορμών και αξιών που καθορίζουν και επηρεάζουν τους ρόλους των φύλων στην κοινωνία και εμποδίζουν την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στο οικονομικό περιβάλλον.
- ◆ Η λειτουργία και επέκταση του δικτύου σε συνεχή βάση μετά το πέρας του έργου.

Τα κίνητρα της επιχειρηματικότητας των γυναικών

Στην Ελλάδα, η ιδέα της γυναικείας επιχειρηματικότητας δεν έχει καλλιεργηθεί στο βαθμό που έχει αναπτυχθεί στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης. Ωστόσο, με τα νέα δεδομένα στην οικονομία, αρκετές γυναίκες ακόμα και με ακαδημαϊκή μόρφωση αρχίζουν να διερευνούν τις ευκαιρίες και τα οφέλη, που μπορούν να προκύψουν από τη δραστηριοποίησή τους στον επιχειρηματικό τομέα.

Είναι φανερό ότι το κίνητρο της ανάγκης είναι ισχυρότερο στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπου οι δυνατότητες εύρεσης ικανοποιητικής απασχόλησης με μισθωτή σχέση είναι γενικά δυσκολότερες. Φαίνεται λοιπόν ότι η οικονομική ανάγκη αποδεικνύεται ισχυρός παράγοντας που μπορεί να υπερβεί τα κοινωνικά στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους των δύο φύλων.

Οι γυναίκες γίνονται επιχειρηματίες για..

- ◆ Την ανάγκη για ανεξαρτησία,
- ◆ Το ενδιαφέρον για το αντικείμενο
- ◆ Την ανάγκη βελτίωσης της οικονομικής τους κατάστασης

Εμπόδια και δυσκολίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας από τις γυναίκες.

Οι ορατοί ή –πιο συχνά– αόρατοι φραγμοί πηγάζουν από στερεοτυπικές αντιλήψεις για την ικανότητα ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας από γυναίκες. Ειδικότερα, ο διαχωρισμός των επαγγελμάτων σε “ανδρικά” και “γυναικεία”, καθώς και η αντίληψη περί ασυμβίβαστου της επιχειρηματικότητας με τις οικογενειακές υποχρεώσεις, αλλά και τη “θηλυκή εικόνα” της γυναίκας εξακολουθούν να αποτελούν χαρακτηριστικά φαινόμενα, που αναδεικνύουν το συντηρητισμό της ελληνικής κοινωνίας σε πολλά πεδία της καθημερινής ζωής.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η γυναικεία επιχειρηματική δραστηριότητα επηρεάζεται άμεσα από παράγοντες (εξωγενείς ή ενδογενείς), οι οποίοι διαμορφώνουν συνεχώς καινούριες συνθήκες.

Σημαντικοί ανασταλτικοί παράγοντες της γυναικείας επιχειρηματικότητας είναι :

οι οικογενειακές υποχρεώσεις,

τα παραδοσιακά στερεότυπα,

οι ελλείψεις σε κεφάλαια,

η έλλειψη ειδίκευσης

ο φόβος για την αποτυχία

Ειδικότερα, η έλλειψη εξειδικευμένης κατάρτισης σε συνδυασμό με την ελλιπή πρόσβαση στην πληροφόρηση για προγράμματα, επιδοτήσεις και νέες μεθόδους διοίκησης και οργάνωσης της επιχείρησης, αποτελούν παράγοντες που επιδρούν σημαντικά στην αποδυνάμωση της επιχειρηματικότητας των γυναικών.

♦ Γυναικεία επιχειρηματικότητα και ο ρόλος της στην τοπική ανάπτυξη

Η διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας αποτελεί άξονα προτεραιότητας της πολιτικής και υποστηρίζεται με οικονομικές ενισχύσεις συγκεκριμένων ενεργειών, μέσα στις οποίες εντάσσεται και η στήριξη της επιχειρηματικότητας. Επίσης, η ευαισθητοποίηση του καταναλωτικού κοινού σε διατροφικά ζητήματα, η αναζήτηση του ποιοτικού και ασφαλούς τροφίμου, η επένδυση της υπαίθρου με αναπαραστάσεις που παραπέμπουν στη νοσταλγία του «παλαιού», του «γνήσιου», του «ποιοτικού», του «ειδυλλιακού χαρακτήρα του αγροτικού τοπίου», αποτελούν στοιχεία που ενισχύουν την εικόνα της υπαίθρου ως χώρου τουρισμού και αναψυχής.

Κωδικοποιώντας τη συνεισφορά των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών οι οποίες φαίνεται πως μπορούν να αυξήσουν το μερίδιό τους στον επιχειρηματικό στίβο των γυναικών της υπαίθρου και το ρόλο τους στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση της ίδιας της γυναίκας όσο και στην τοπική οικονομία και κοινωνία μπορούμε να σημειώσουμε ότι:

Στην ίδια τη γυναίκα:

- ◆ Προσφέρουν διεξόδους απασχόλησης και ένταξης στην αγορά εργασίας, σε ένα χώρο όπου η προσφορά εξαρτημένης εργασίας είναι εξαιρετικά περιορισμένη.
- ◆ Αποτελούν ευέλικτες μορφές απασχόλησης, διευκολύνοντας τη γυναίκα να συμφιλιώσει τις εργασιακές της υποχρεώσεις με τις οικογενειακές.
- ◆ Προσφέρουν συμπληρωματικό ή και κύριο εισόδημα στο νοικοκυριό. Στην περίπτωση μονογονεϊκών οικογενειών αποτελούν καλή λύση εξυπηρέτησης των οικονομικών αναγκών με τις αυξημένες υποχρεώσεις της μητέρας απέναντι στη φροντίδα των παιδιών της.

- ◆ Δίνουν τη δυνατότητα απόκτησης προσωπικής ιδιοκτησίας και ενδυναμώνουν και αναβαθμίζουν τη θέση της γυναίκας στο νοικοκυριό και το κοινωνικό περιβάλλον. Προσδίδουν στην ίδια την αίσθηση της πληρότητας, αυξάνουν την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμησή της.
- ◆ Αποτελούν για πολλές γυναίκες ευκαιρία απόδρασης από τον αόρατο εργασιακό χώρο του νοικοκυριού ή και από την κυριαρχία του εργοδότη.
- ◆ Καλλιεργούν την επικοινωνία με χρηματοδοτικούς, εμπορικούς συνδικαλιστικούς φορείς, ενισχύοντας την επιχειρηματική ικανότητα, αλλά και την επικοινωνία με το κοινωνικό περιβάλλον.
- ◆ Συμβάλλουν επίσης στη σταδιακή αλλαγή των στερεοτυπικών αντιλήψεων ως προς το φύλο.

Στην τοπική κοινωνία:

- ◆ Συμβάλλουν στη διατήρηση της κοινωνικής ισορροπίας, συγκρατώντας γυναικείο δυναμικό και συμβάλλοντας στην ανανέωση του αγροτικού νοικοκυριού.
- ◆ Συμβάλλουν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των τοπικών γεωργικών προϊόντων μεταποιώντας τα σε προϊόντα με υψηλή πραγματική και συμβολική αξία.
- ◆ Συμβάλλουν στη διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που συγκροτούν την ταυτότητα της περιοχής, προσφέροντας αφενός στην επισκεψιμότητα και την άντληση πόρων για την περιοχή αφετέρου στη διατήρηση τοπικών παραγωγικών συστημάτων, προσφέροντας έτσι πολύτιμη υπηρεσία στη διαφύλαξη της ετερογένειας της ελληνικής περιφέρειας.
- ◆ Συμβάλλουν στην αύξηση της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο, αφενός απασχολώντας, στο μέτρο του μεγέθους τους βέβαια, πρόσθετο εργατικό δυναμικό, αφετέρου λειτουργώντας πολλαπλασιαστικά στη δημιουργία άλλων θέσεων εργασίας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον τόπο τους.

- ◆ • Αυξάνουν την επιχειρηματική συνείδηση στην κοινότητα και καλλιεργούν ερεθίσματα για τη στήριξη ευρύτερα της γυναικείας επιχειρηματικότητας.
- ◆ • Συμβάλλουν στη μεταφορά τεχνογνωσίας και καινοτομιών, παράγοντας νέα προϊόντα και υπηρεσίες, σε ένα χώρο που υστερεί σε τέτοιες εφαρμογές.

Αναγκαία συστατικά για την περαιτέρω ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, είναι - μεταξύ άλλων: αναστροφή του διαχωρισμού των επαγγελμάτων σε ανδρικά και γυναικεία, παροχή κινήτρων, προγράμματα ενίσχυσης , διάθεση χαμηλότοκων δανείων, εκπαίδευση και προβολή πρότυπων επιτυχημένων γυναικών επιχειρηματιών.

Φορείς και Υπηρεσίες υποστήριξης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας.

- ◆ Portal ενημέρωσης για τη γυναίκα επιχειρηματία από την Ευρωπαϊκή Ένωση (European Network to Promote Women's Entrepreneurship (WES))

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/portal/index_en.htm

- ◆ Ευρωπαϊκό Δίκτυο Γυναικών Επιχειρηματιών Πρεσβειρών
The European Network of Female Entrepreneurship
Ambassadors Πρέσβειρες Επιχειρηματικότητας

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/ambassadors/index_en.htm

- ◆ Κοινοτικό πρόγραμμα «Female Entrepreneurship Support Network – FEM.EN.S.»

<http://www.femens.gr>

- ◆ Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιώς
<http://www.pcci.gr>
- ◆ Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Γυναικών Ελλάδος
<http://www.sege.gr>
- ◆ Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Γυναικών της Μεσογείου (ΑΦΑΕΜΜΕ) <http://www.afaemme.org/>
- ◆ Portal ενημέρωσης για τη γυναίκα επιχειρηματία
businesswoman.gr
- ◆ Γενική Γραμματεία Ισότητας <http://www.isotita.gr>
- ◆ Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας www.kethi.gr
- ◆ Εθνικό Επιμελητηριακό Δίκτυο Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματιών
- ◆ (Ε.Ε.Δ.Ε.Γ.Ε.) <http://www.eedege.eu/default.asp>

Συνοψίζοντας θα ήθελα να πω ότι μέσα από την οικονομική κρίση που είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια θέσεων εργασίας, κι έπληξε ιδιαίτερα το γυναικείο πληθυσμό, η γυναικεία επιχειρηματικότητα αποτελεί εναλλακτική λύση που απαιτεί στήριξη και επιβράβευση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Εμείς, από τη μεριά μας, θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για τη στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας καθώς και τη δημιουργία των κατάλληλων δεδομένων και συνθηκών για τη βελτίωση της καθημερινότητας των γυναικών επιχειρηματιών που εκτιμώ ότι θα βοηθήσουν την επιχειρηματική της δράση.